

GRANATÄPPLE I "KUVÖS". Ur den bibliska frukten utviner Ephraim Lansky – nyinvandrad från USA – hormonet östrogen. Hans lilla företag får aktiv hjälp de första åren; en modell för Sverige, anser forskaren David Nordfors (till vänster). Foto: ARNE LAPIDUS

Arne Lapidus har hittat företagarnas BB

Recept för Sverige

Föd upp företagsbebisar i kuvöser! Bästa sättet att sätta fart på småföretagandet – och integrera invandrare.

Den svenske forskaren David Nordfors ser Israels framgångsrika "inkubatorer" som modell. Han vill föra över den israeliska erfarenheten till Sverige.

– Israels inkubatorer har skapat några hundra högteknologiska företag som står på egna ben. Man lär upp innovatörer, oftast invandrare, till att bli entreprenörer, säger David Nordfors som är tjänstledig från sitt jobb på KK-stiftelsen för att studera det israeliska programmet.

– Det här är en extra bra idé för Sverige. Vi har för lite folk i landet. Det är fullständigt obegripligt att vi inte tar vara på invandrarnas kunskaper.

Klarade massinvandring

I samband med den stora invandringsvågen från före detta Sovjet för tio år sedan startade Israel sitt program med 26 kuvöser, knutna till universitet och högskolor. Sedan dess har nästan en miljon invandrare anlänt, cirka 60 procent av dem akademiker. Massinvandringen skapade till en början svåra problem, tidningarna var fulla av historier om ryska hjärnkirurger som sopade gator. Men i dag är de flesta väl integrerade i samhället och sina yrken, bland annat tack vare företagskuvöserna.

Jag träffar Nordfors på en kuvös i industriområdet Nesher

utanför Haifa i norra Israel. Den är knuten till Tekniska högskolan i Haifa och har just nu hand om 14 företag inom medicin, elektronik och teknik.

Doktor Ephraim Lansky, ny invandrare från USA, tar emot i sitt lilla laboratorium. Han tror mycket på sin nya metod att utvinna östrogen ur granatäpplen.

– Det är en unik process. Vi gör en medicin av granatäpplen som kommer att hjälpa kvinnor i övergångsåldern, säger Lansky med laboratorierocken fläckig av granatäppelsaft.

Hans företag Rimonest har "vårdats" i kuvösen i ett och ett halvt år och får hjälp med lokaler och med att hitta investerare.

I ett rum strax intill finns Michael Ioelevich, invandrare från Lettland. Han har uppfunnit ett papper som är biologiskt nedbrytbart och vattenavvisande – lämpligt för förpackningar.

– Vi behöver investeringar. Ni kan väl tipsa Tetra Pak, säger han.

Innovatörernas företag får stöd i två år.

– Ägarskapet är delat, det är viktigt att alla inblandade kan tjäna på affären. Innovatören äger 50 procent, kuvösen 20 procent och investerare 20 procent. Resten fördelas mellan företagets och inkubatorns ledning, förklarar Nordfors.

Kuvösen i Nesher, alltså Tekniska högskolan i Haifa, har tjänat bra på sina företag. Den är

nästan självförsörjande; företagets vinster och försäljning av aktier finansierar 80 procent av kuvösens verksamhet.

Mer än hälften av de 400 israeliska projekten är i dag fungerande företag. De sålde för 350 miljoner kronor förra året och hade dragit till sig privata investeringar på 1,3 miljarder kronor.

Passar bra i Sverige

– Kuvöserna skapar inte omedelbart vinstgivande företag, utan företag som kapitalister är villiga investera i. De uppgraderar idéer så att det går att investera i dem, säger Nordfors.

– Det här passar bra också i Sverige. Vi har många högt kvalificerade invandrare. Andelen akademiker är lika stor bland invandrare som bland svenskfödda, 15 procent. Vi borde öppna möjligheten för de driftigaste och för dem med idéer. I dag tränar vi i stället bort mycket av deras initiativkraft genom att hindra invandrare från att jobba de första två åren i Sverige.

Start i Blekinge

Det finns redan långt framskridna planer på en företagskuvös i anslutning till högskolan i Karlskrona/Ronneby.

– Det är oerhört fascinerande att se hur den israeliska staten lyckats skapa en kultur av nystartade högteknologiska företag. Man förvandlar invandrade entreprenörer till affärsdrivande miljonärer på några år. Vi vill lära oss hur de gör och bygga något liknande i Sverige, säger Per Eriksson, rektor för Högskolan i Karlskrona/Ronneby.

ARNE LAPIDUS
Haifa, Israel

organisation, Öste boss, Gudfa redan åldrad 66 lång. Grått hår. ögon. På flykt s
Få har sett h
finns bara ett g
grafi från ungd
polisbild, och n
identikit: polis
bild, hopkomm
hjälp av maffia
berättelser.

Han är född i
Tillbakadragen
Väldsam. Men i
Provenzano fö
styra sitt brott
med hjärnan h
våld, som den
nesaren, Salva
Riina, däremo
na sitter nu i
dan mer än sex
livstid många

I spillror

När Provenz
sa Nostras hög
det slutet på m
ga bombattent
under 1992–93,
Rom och Flor
och Milano.

Provenzano
över en vilsen
brottsorganisa
tion i spillror,
ter gripandet i
Riina 1993. M
an var stukad
att många bos
gripits, försva
av maffiaavho
parnas "sång"
och avsevärt f
gare efter sta
framgångsrika
konfiskering
pengar och til
gångar för mi
der, och vaper

Det var Pro
fick föra Cosa
en ny fas, av
existens" me
avhoppare ha
tytt – även o
bevisats – att
venzano som
rerna vinken
domsvännen
ställe. Så kun
no göra sig av
kig vapenbro
sista hindret
mindre vålds
ligt ofarligare
till affärerna
stånd.

Provenzanc
lyckats fullst
Han kallas